

Okoliczności powstania i losy Medizinische Akademie Danzig (MAD) w latach 1935-1945 – biografie profesorów (cz. 1)

Pomysł powołania do życia wyższej szkoły medycznej w Gdańsku istniał od dawna. Po wygranych w 1933 r. wyborach podchwyciły go nowe, narodowo-socjalistyczne władze Wolnego Miasta Gdańska (WMG). Decydujące znaczenie w szybkiej realizacji tego przedsięwzięcia miało poparcie ze strony Alberta Forstera, Gauleitera NSDAP w Gdańsku i ulubieńca Hitlera¹. Już 25 stycznia 1935 r. Ministerstwo Kultury Rzeszy i Prus w Berlinie zatwierdziło powołanie do życia Państwowej Akademii Medycyny Praktycznej w Gdańsku (Staatliche Akademie für Praktische Medizin). Została ona uroczystie otwarta 13 kwietnia 1935 r. w Dworze Artusa^{2,3,4}.

Program nauczania nowej uczelni był ściśle związany z programem niemieckich uczelni medycznych, ale ograniczał się początkowo tylko do dwóch semestrów klinicznych (z obowiązkowych sześciu), które można było odbywać dopiero po zdaniu egzaminów z przedmiotów przedklinicznych oraz wysłuchaniu wykładów z interny i chirurgii. Pozostałe semestry i egzamin końcowy musiały być zaliczone na terenie Niemiec³. Szczególnie intensywnie prowadzone było w Gdańsku praktyczne nauczanie studentów w małych grupach przy łóżku chorego. Dużą wagę przywiązywano także do wychowywania młodzieży akademickiej w duchu narodowo-socjalistycznym. *Numerus clausus* gwarantował dobór najbardziej uzdolnionych kandydatów na lekarzy. Pierwszym dyrektorem nowej uczelni medycznej został senator ds. zdrowotnych – dr med. Hellmuth Kluck, członek NSDAP i SS-Mann, internista, pierwszy wykładowca przedmiotu medycyny społecznej i tzw. higieny rasowej w Gdańsku. W 1936 r., po wyjeździe Klucka, jego liczne obowiązki przejął senator dr med. Erich Großmann. Przewodniczącym Kuratorium Akademii został Arthur Greiser, prezydent Senatu WMG w latach 1934-1939. Jeszcze przed wybuchem wojny, 14 lipca 1939 r., dotychczasowych kierowników Klinik i Instytutów w Gdańsku, mianowano profesorami i urzędnikami państwowymi Rzeszy. Po przyłączeniu Gdańska do Niemiec we wrześniu 1939 r., Akademia Medycyny Praktycznej została podporządkowana Ministerstwu Kultury w Berlinie, a jej kuratorem został prof. Ernst Pohlhausen, rektor Wyższej Szkoły Technicznej (THD) w Gdańsku^{2,5}. W szybkim tempie nastąpiła reorganizacja i rozbudowa Uczelni. Według Watermanna³ już od 15 kwietnia 1940 r. możliwe było w Gdańsku odbycie pełnych studiów medycznych. Wydaje się, że nastąpiło to jednak nieco później, bo rozporządzeniem Ministerstwa Rzeszy ds. Nauki, Wychowania i Kształcenia Publicznego uczelnia otrzymała nazwę Medizinische Akademie in Danzig (MAD) dopiero 29 listopada 1940 r. Do Gdańska przybyło wielu nowych profesorów z głębi Niemiec, głównie członków lub sympatyków NSDAP. Docentami Akademii mianowano kilku ordynatorów szpitali miejskich

z Gdańska i innych miast. Nieklinicznych przedmiotów podstawowych (biologia, botanika, chemia, fizyka) nauczali studentów medycyny profesorowie i docenci Wyższej Szkoły Technicznej (Technische Hochschule Danzig, THD). Od 29 kwietnia 1941 r. MAD znalazła się wraz z THD pod wspólnym organizacyjnym i finansowym zarządem. Poziom nauczania i udzielanych świadczeń lekarskich był w MAD wysoki. Wynikiem intensywnej pracy naukowej były liczne doktoraty i habilitacje¹. MAD pełniła też funkcję nadrzędnej jednostki medycznej dla całej prowincji Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie (Reichgau Danzig-Westpreußen). Podczas gdy z racji wojny wiele uczelni niemieckich musiało ograniczyć swoją działalność, w Gdańsku panowały optymalne warunki do pracy i studiowania¹. Dopiero w 1944 r. miasto i MAD poważnie odczuły skutki działań wojennych. Liczba rannych żołnierzy i osób cywilnych wymagających medycznej pomocy stale rosła. Przez miasto przechodziło tysiące uciekinierów ze Wschodu. Sroga zima powodowała, że wielu z nich ginęło po drodze z zimna, wycieńczenia i głodu. W styczniu 1945 r. planowe szkolenie studentów i lekarzy zostało zawieszane. Poszczególne Kliniki i Instytuty, częściowo z pacjentami i sprzętem, ewakuowano na Zachód. Zbliżająca się katastrofa powodowała, że kto mógł opuszczał miasto. Od lutego/marca 1945 r. było to możliwe już tylko drogą morską, co wiązało się jednak z ryzykiem. Wraz z zatopionym 30 stycznia 1945 r. przez Rosjan statkiem „Wilhelm Gustloff” poszło na dno nie tylko kilka tysięcy osób, ale przepadły też cenne prace naukowe i biblioteka THD. Po ciężkich walkach 29/30 marca 1945 r., wojska rosyjskie zdobyły Gdańsk. Bezwarunkową kapitulację III Rzeszy podpisano 8 maja 1945 r. Rozpoczęło się masowe wysiedlanie Niemców z terenów przyznanych po wojnie Polsce, Czechosłowacji, Rosji i innym krajom. Lekarze, uciekinierzy z Gdańska, mieli poważne trudności ze znalezieniem miejsca pracy w okrojonych, zniszczonych Niemczech. Gdy okazało się, że ponowne uzyskanie przez Gdańsk statusu Wolnego Miasta i powrót do niego są niemożliwe, byli członkowie Senatu Akademii próbowali uzyskać zgodę władz na reaktywowanie uczelni na terenie Niemiec Zachodnich³. Jako nową lokalizację MAD brano pod uwagę m.in. Wilhelmshaven. Duże zainteresowanie Akademią wykazywały władze miasta Brunshwiku (Braunschweig). W październiku 1946 r. została wydana zgoda na osiedlenie się MAD w tym mieście. Sprawa ostatecznie upadła na skutek weta władz okupacyjnych oraz przewidywalnie zbyt wysokich kosztów tego projektu³. Po II wojnie światowej, 8 października 1945 r., na gruzach niemieckiej Medizinische Akademie in Danzig powołano do życia polską Akademię Lekarską w Gdańsku (ALG), przemianowaną w 1950 r. na Akademię Medyczną⁶.

Pomijając fakt istnienia w przeszłości Katedry Anatomii i Medycyny w Gdańskim Gimnazjum Akademickim (1584-1812), które można zaliczyć do szkoły średniej oraz Cechu Chirurków (1454-1820), powstała w 1935 r. Akademia Medyczna była pierwszą wyższą uczelnią medyczną w Gdańsku¹².¹³ Istniała 10 lat, ale tylko przez około 5 lat (1940-1945), jako Medizinische Akademie Danzig (MAD), była w stanie zapewnić studentom odbycie pełnego studium medycyny oraz uzyskanie tytułu doktora, doktora habilitowanego czy profesora. Wszystkie nominacje musiały być zatwierdzane przez władze partyjne w Berlinie. Zdecydowana większość profesorów Akademii pochodziła z głębi Niemiec. W Gdańsku lub jego okolicach urodzili się tylko Erich Großmann, Hellmuth Kluck, Franz Kauffmann i Otto Schmidt. Z Bydgoszczy pochodził Paul Schenk, ze Śląska Joachim Granzow i Konrad Tietze. Prawie wszyscy nauczyciele akademicy (profesorowie i docenci) gdańskiej uczelni medycznej byli członkami NSDAP. Podyktowane to było niewątpliwie względami koniunkturalnymi. Przynależność do partii była bowiem nieodzownym warunkiem zrobienia zawodowej lub naukowej kariery. Podobnie, choć może nie tak rygorystycznie, działa się w socjalistycznej Polsce, oczywiście z zastrzeżeniem, że trudno stawiać znak równości pomiędzy NSDAP i PZPR.

W artykule przedstawiono sylwetki wszystkich 32 kierowników Klinik i Instytutów gdańskiej Akademii w latach 1935-1945, także tych którzy pełnili tę funkcję tylko krótko lub zastępczo. Wielu z nich było wybitnymi specjalistami i naukowcami. Tylko nieliczni, jak Erich Großmann, splamili się czynami kryminalnymi. Odtworzenie szczegółowych życiorysów niektórych profesorów było utrudnione, ponieważ akta osobowe MAD w większości zaginęły, a dane biograficzne zawarte w różnych leksykonach są zazwyczaj skróto- we i nierzadko sprzeczne. Dotyczy to także informacji zawartych w aktualnych zasobach internetowych, do tworzenia których mają (moim zdaniem) zbyt łatwy dostęp także osoby niekompetentne lub nierzetelne.

W 2015 r. minęło 80 lat od momentu powołania do życia Akademii Medycyny Praktycznej w Wolnym Mieście Gdańsku i 70 lat od otwarcia Akademii Lekarskiej w polskim Gdańsku. Do niedawna ściśle rozgraniczano niemiecki i polski okres istnienia Akademii. Powodem tego były „względy natury politycznej, emocjonalnej i w gruncie rzeczy szowinistycznej...”). Od początków XXI w. zarysowuje się tendencja do historycznie wspólnego, ponadnarodowego traktowania dziejów tej uczelni, podobnie jak THD i Politechniki Gdańskiej. Twórcami i pierwszymi profesorami gdańskiej wyższej uczelni medycznej byli oczywiście Niemcy, ale już od ponad 70 lat znajduje się ona w polskich rękach. Wielki szkoleniowy i naukowy dorobek Akademii z lat 1935-1945 i 1945-2015, podobnie jak cała ponad tysiącletnia historia Gdańska, należą do przeplatającego się, wspólnego kulturalnego dziedzictwa Polski, Niemiec i Europy, które warto znać.

Profesorowie założyciele Akademii Medycyny Praktycznej w Gdańsku (1935 r.):

• prof. Adam Alfred, dyrektor Kliniki Chorób Dziecięcych,

- prof. Becher Erwin, pierwszy dyrektor Kliniki Chorób Wewnętrznych,
- prof. Bohn Hans, dyrektor Kliniki Chorób Wewnętrznych,
- prof. Büngeler Walter, dyrektor Instytutu Patologii, pierwszy dziekan,
- prof. Klose Heinrich, dyrektor Kliniki Chirurgicznej,
- prof. Fuchs Hans, dyrektor Kliniki Chorób Kobięcych.
- prof. Kauffmann Franz, dyrektor Kliniki Psychiatrycznej,
- prof. Nast Otto, dyrektor Kliniki Dermatologicznej,
- prof. Schenk Paul, ordynator Oddziału Chorób Wewnętrznych Szpitala Diakonisek,
- prof. Schmidt Herbert, dyrektor Kliniki Otolaryngologicznej,
- prof. Wagner Gerhard, dyrektor Instytutu Higieny.

Dyrektorem założycielskim Akademii był dr med. Hellmuth Kluck. Z powstaniem Akademii związani też byli: dr med. Schulz Alfred, ordynator Kliniki Ortopedycznej Wessel-Storphaus Gdańsk-Siedlce (Danzig-Schidlitz) i dr med. Ziegenhaugen Paul, radca ds. medycznych, historyk medycyny.

Życiorysy profesorów Akademii z lat 1935-1945 (w porządku alfabetycznym)

ADAM Alfred Ludwig Friedrich, profesor zwyczajny, pediatra. Urodzony 13 sierpnia 1888 r. w Dahmsdorf, pow. Lebus/Neumarkt, dzisiaj okręg Frankfurt nad Odrą, Brandenburgia. Jego rodzicami byli Carl Hermann Adam, inspektor kolejowy i pruski radca rządowy oraz Wilhelmine z d. Woltermann, obydwójce ewangelicy. Wkrótce po urodzeniu się Alfreda jego rodzina przeniósła się do Królewca (Königsberg), gdzie ukończył naukę szkolną. Świadectwo maturalne uzyskał w 1906 r. w królewieckim Friedrich-Wilhelm-Kollegium (Gimnazjum Humanistyczne). Następnie rozpoczął studia medyczne na Uniwersytecie Alberta w Królewcu, gdzie w 1909 r. zdał celująco przedkliniczne egzaminy lekarskie. Dalsze studia kontynuował w Monachium i w Berlinie, gdzie 3 maja 1913 r. złożył końcowe egzaminy lekarskie i otrzymał prawo wykonywania zawodu lekarskiego (Approbation). 10 czerwca 1913 r. obronił, z oceną *cum laude*, pracę doktorską (*Nervus-recurrens-Lähmung bei Mediastinitis*). Jego pierwszym miejscem pracy (1913-1914) był Instytut Terapii Eksperymentalnej w Hamburgu-Eppendorf. Już po roku pracy dyrektor Instytutu prof. H. Much wysłał go w celach naukowych do Jerozolimy, gdzie na kilka miesięcy powierzono mu prowadzenie Oddziału Badawczego Gruźlicy. Po powrocie pracował krótko w Instytucie Światła (Lichtinstitut) Kliniki Chorób Skórnych Uniwersytetu w Berlinie. W latach 1915-1918 był uczestnikiem I wojny światowej, głównie na Bałkanach. W Üsküb w Macedonii prowadził laboratorium bakteriologiczne lazaretu wojskowego, zdobywając przy tym duże doświadczenie fachowe oraz uznanie przełożonych i pacjentów. Z wojny wrócił odznaczony niemieckim Krzyżem Żelaznym i Heskim Krzyżem Sanitarnym. Od marca 1919 r. do marca 1920 r. był asystentem w Instytucie Fizjologii Weterytarnej Uniwersytetu we Frankfurcie nad Menem. W tym okresie napisał ponad 100-stronicowy rozdział *Die übertragbaren Krankheiten (Choroby zakaźne)* do podręcznika Hugo Seltera *Grundriss der Hygiene* (Królewiec 1920). W kwiet-

Prof. Alfred Adam (1888-1956)

niu 1920 r. został asystentem prof. E. Moro w Klinice Chorób Dziecięcych Uniwersytetu w Heidelbergu, gdzie wkrótce uzyskał uprawnienia lekarza specjalisty chorób dziecięcych i zajął się problemami fizjologii odżywiania oraz patogenezą dyspepsji. Na podstawie pracy habilitacyjnej *Die Biologie der Dünndarmcoli und ihre Beziehung zur Pathogenese der Intoxikation* został jesienią 1922 r. mianowany docentem prywatnym w Heidelbergu. Wiosną 1924 r. przeniósł się do Uniwersyteckiej Kliniki Chorób Dziecięcych w Hamburgu -Eppendorf (7 maja 1924 r.), gdzie znacznie rozszerzył zakres swoich prac badawczych. W czerwcu 1927 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym oraz zastępcą dyrektora prof. Kleinschmidta. W maju 1928 r. ożenił się z Elisabeth Düring, nauczycielką z Bremerhaven. W małżeństwie tym urodziło się potem (w Gdańsku) dwoje dzieci, syn Hans, ur. w 1929 r., późniejszy lekarz pediatra i córka Edith, ur. w 1932 r., po wojnie emigrantka do USA. W październiku 1928 r. prof. Alfred Adam został mianowany ordynatorem Oddziału Chorób Dziecięcych Szpitala Miejskiego w Gdańsku, który znacznie rozbudował i unowocześnił²⁷. Dzięki jego staraniom został otwarty w Sopocie Oddział Lecznictwa Morskiego dla Dzieci (Kinderseeheilstätte) na 160 łóżek oraz Szkoła dla Pielęgniarek Niemowląt i Dzieci (Danziger Schule für Säuglings-und Kinderschwester). W 1935 r. prowadzony przez niego Oddział został przekształcony w Klinikę nowo utworzonej Państwowej Akademii Medycyny Praktycznej w Gdańsku. Adam został mianowany profesorem zwyczajnym, konsultantem krajowym ds. pediatrii oraz pełnomocnikiem Okręgu Gdańsk-Prusy Zachodnie ds. Matki i Dziecka^{2,3,11}. Wkrótce okazało się, że jego moralno-etyczne poglą-

dy coraz bardziej kolidują z nazistowską polityką zdrowotną. Inteligentny i krytycznie myślący prof. Alfred Adam szybko odkrył rasistowskie i zbrodnicze oblicze nowego reżimu. Szczególny opór stawiał zarządzeniom dotyczącym sterylizacji i eutanazji dzieci. Zdecydowanie odmówił wstąpienia do jakiegokolwiek organizacji nazistowskiej, a swoim dzieciom nie pozwolił na przynależność do Hitlerjugend i BDM, co powodowało ich izolację i problemy w szkole. Pomimo wielkich zasług dla gdańskiej medycyny i olbrzymiego autorytetu w mieście, w marcu 1938 r. został pozbawiony praw urzędnika państwowego i zwolniony ze stanowiska dyrektora Kliniki oraz wszystkich innych pełnionych funkcji. Przyznano mu jednak finansowe odszkodowanie i pozwolono na prowadzenie prywatnej praktyki w Gdańsku. Przez kolejne 6 lat, aż do 1945 r., poddany był licznym naciskom i szykanom. Pomimo to, po kryjomu i zazwyczaj nocą, udzielał pomocy lekarskiej chorym żydowskim i polskim dzieciom, co groziło najsurowszymi konsekwencjami. Tylko dzięki udanej ucieczce z Gdańska samolotem (styczeń 1945 r.), którą umożliwił zaprzyjaźniony naczelnik lotniska, udało się Adamowi i jego rodzinie uniknąć zaplanowanego przez Gestapo aresztowania. W 1946 r. objął stanowisko dyrektora Kliniki Chorób Dziecięcych Uniwersytetu w Erlangen/Bawaria, które piastował do 31 sierpnia 1956 r.^{7,8} W trakcie tej pracy nie tylko gruntownie rozbudował i unowocześnił Klinikę, ale także wyszkolił setki lekarzy i pielęgniarek dziecięcych. Był autorem 82 publikacji naukowych, współwydawcą czasopism: *Monatschrift für Kinderheilkunde* i *Archiv für Kinderheilkunde*. W 1952 r. został członkiem Niemieckiej Akademii Badaczy Przyrody Leopoldina. W 1952 r. wybrano go prezesem Niemieckiego Towarzystwa Pediatrycznego. Zmarł nagle, 19 września 1956 r., na atak serca, wkrótce po przejściu na emeryturę. Głównymi tematami naukowych i praktycznych zainteresowań prof. Alfreda Adama były: fizjologia i patologia odżywiania niemowląt, infekcje bakteryjne jelit, etiologia infekcji grypowych, leczenie krzywicy, gruźlicy i toksoplazmozy u dzieci, działanie witamin, higiena mleka, szczepienia ochronne, a także problemy psychologii dziecięcej. Był jednym z niewielu wybitnych lekarzy niemieckich, którzy w erze hitlerizmu mieli odwagę otwarcie i nieugięcie bronić humanitarnych i demokratycznych zasad w medycynie i w życiu.

ALBERS Henry Hermann Albert Karl (1904-1987), prof. zwyczajny, chemik. Urodzony 28 maja 1904 r. w Hamburgu jako syn Wilhelma Albersa, kupca i Dory z d. Groth. Ewangelik. Od 1923 r. studiował chemię i medycynę w Erlangen i Hamburgu. Doktoryzował się (Dr. rer. nat.) w 1928 r. i habilitował w 1934 r. na Uniwersytecie w Hamburgu⁹. W latach 1934-1935 był stypendystą Fundacji Rockefellera w Sztokholmie. Od końca 1935 r. pełnił obowiązki starszego asystenta (Oberassistent) i docenta w Instytucie Chemii Organicznej Wyższej Szkoły Technicznej (TH) w Hanowerze. Z końcem 1936 r. mianowany został pozaplanowym profesorem (apl. prof.) i komisarycznym dyrektorem Instytutu Chemii w Wyższej Szkole Technicznej (THD) w Gdańsku^{5,9}.

W 1938 r. został profesorem nadzwyczajnym THD. W latach 1941-1945, jako profesor zwyczajny, prowadził Instytut Chemii THD i był wykładowcą w gdańskiej Akademii Medycznej. Specjalizował się m.in. w zakresie działania gazów bojowych¹⁰. Po wojnie, w 1950 r., został profesorem wizytującym (Gast-professor) farmakologii i chemii organicznej na Uniwersytecie w Moguncji (Mainz). Od 1954 r. był dyrektorem tamtejszego Instytutu Chemii Leczniczej (Institut für Therapeutische Chemie). W 1963 r. został dyrektorem Instytutu Biochemii Uniwersytetu w Moguncji i jednocześnie, w latach 1964-1965, prowadził komisarycznie Instytut Badawczy Wina (Institut für Weinforschung). Zajmował się problemami fermentacji, produkcji tworzyw sztucznych i leków. W 1971 r. przeszedł na emeryturę, zmarł 14 lipca 1987 r. w Wiesbaden-Sonnenberg.

Michał T. W. von Grabowski,
em. ordynator Kliniki Ortopedii,
Edith-Stein-Fachklinik, Bad Bergzabern, Niemcy

Piśmiennictwo

1. Wolter H., *Aus dem Danziger Ärzteleben. Die Medizinische Akademie, Rundbriefe der Ostpreußischen Arztfamilie*, 1963, 3, 19-21 i 30-31.
2. Grabowski von, M.T.W., *Ärzte und medizinische Versorgung in Danzig in den Jahren 1920-1945*, Westpreußen-Jahrbuch, Münster, 2012, 62, 111-134.
3. Watermann R., *Medizinische Akademie Danzig*, Jahrbuch der Albertus-Universität zu Königsberg/Preußen, Verl. Duncker & Humblot, Berlin-München, 1971, 21, 36-69.
4. Żydowo M. M., *Jubileusz Akademii Medycznej w Gdańsku. 70. rocznica powołania do życia pierwszej akademickiej uczelni medycznej w Gdańsku*, Gazeta AMG, Gdańsk, kwiecień 2005 r.
5. Wangerin A., *Beiträge und Dokumente zur Geschichte der Technischen Hochschule Danzig 1904-1945*, Th. Schäfer Druckerei, Hannover, 1979. (Albers H. – s. 124, du Mont H. – s. 150, Schenk P. – s. 158, Wagner G. – s. 164).
6. Machaliński Z., *Geneza i początki Akademii Medycznej w Gdańsku*, wyd. AMG, Gdańsk, 1999, t. II.

7. Rexroth Ch. A., *Wachsam und wägend, mutig und hart. Prof. Dr. med. Alfred ADAM (1888-1956)*, w *Geschichte der Universitätskinderklinik Erlangen* (red. W. Rascher, R. Wittern-Sterzel), Verl. V. & R. Unipress, Göttingen, 2005, 213-296.

8. Wittern R., *Die Professoren und Dozenten der Friedrich-Alexander-Universität Erlangen 1743-1960*, Verl. Medizinische Fakultät Erlangen, Sonderreihe, 1999, Teil 2, Bd. 9, 3.

9. Kürschners Deutscher Gelehrten – Kalender, Verl. W. de Gruyter, Berlin, 1961. (Albers H. – s. 11; Albrecht H. – s. 13; Ammon R. – s. 24; Bohn H. – s. 180; Büngeler W. – s. 248; Feyrter F. – s. 432; Klose H. – s. 1000; Koll W. – s. 1044; du Mont H. – s. 1373; Nast O. – s. 1422; Rauh W. – s. 1612; Schenk P. – s. 1767; Schmidt Herbert – s. 1810; Schmidt Otto – s. 1815; Schultz W. – s. 1886; Spanner R. – s. 1973; Terbrüggen A. – s. 2081; Thauer R. – s. 2086; Tietze K. – s. 2104).

10. Klee E., *Das Personal Lexikon zum Deitten Reich. Wer war was vor und nach 1945*, Edition Kramer, Verl. Fischer, Frankfurt/M., 2003 (Albers H. – s. 11, Ammon R. – s. 16, Großmann E. – s. 204; Kluck H. – s. 318; Koll W. – s. 328; Nast O. – s. 428; Schmidt O. – s. 546; Schneider M. – s. 552-553; Spanner R. – s. 589; Thauer R. – s. 621).

11. Scholz H., P. Schoeder, *Ärzte in Ost- und Westpreußen. Leben und Leistung seit dem 18. Jahrhundert. Medizinische Akademie Danzig. Ostdeutsche Bei-träge*. Aus dem Göttinger Arbeitskreis, Verl. Holzner, Würzburg, 1970, s. 115-121 (Ammon R. – s. 20-21).

12. Grabowski von, M.T.W., *Z dziejów chirurgii i ortopedii w Gdańsku do 1945 r.* Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja, 2011, 4 (6), 409-419.

13. Grabowski von, M.T.W., V. B. von Grabowski, *Humanismus in der Medizin am Beispiel des Gymnasium Academicum und der Aktivitäten bedeutender Ärzte des 16.-18. Jh. in Danzig/Gdańsk* w *Ethics and Humanism in European Science, Environment and Culture*, wyd. Societas Humboldtiana Polonorum, Kraków, 2011, 137-146.

Dr Michał Grabowski jest absolwentem Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku z 1966 r. Po studiach przez szereg lat pracował i specjalizował się w Klinice Ortopedii AMG. Od wielu lat mieszka w Niemczech. Niniejszy artykuł, który został opublikowany w *Archiwum Historii Medycyny i Filozofii* (2015, t. 78, s. 57-74), przedrukujemy za zgodą Redakcji.

Współpraca studentów GUMed i PG

Paulina Pałasz i Karolina Chylińska, studentki z Koła Naukowego Radiologii przy Zakładzie Radiologii GUMed są współautorkami pracy *Od koncepcji po prototyp, czyli przychodzi inżynier do lekarza*. Została ona przedstawiona podczas III Kongresu Rozwoju Edukacji, który odbył się w listopadzie 2016 r. na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Praca jest efektem współpracy studentek GUMed ze studentkami Politechniki Gdańskiej – inż. Ewą Kozłowską (studia magisterskie) oraz doktorantką mgr inż. Anną Czają, a jej opiekunami byli mgr inż. Wojciech Grabowski z Zakładu Radiologii GUMed oraz dr inż. Anna Grabowska, Autoryzowany Partner Akademicki Autodesk, PG. W prezentacji pokazano komunikację i współpracę pomiędzy gdańskimi uczelniami wyższymi (GUMed i PG) z biznesem (firmy: PRO-MED, Autodesk). Była ona możliwa dzięki wykorzystaniu platformy komunikacyjnej SP4CE (projekt ERA-SMUS+, Strategic Partnership for Creativity and Entrepreneurship). Obecnie autorzy prezentacji prowadzą wielobranżową współpracę z wykorzystaniem oprogramowania Fusion 360 i MoodleCloud. Współpraca w chmurze ma zastosowanie w planowaniu leczenia pacjentów i wdrażaniu nowych rozwiązań, umożliwia komunikację lekarzy, diagnostów i inżynierów. Podczas Konferencji pokazano projektowanie implantu indywidualnego żuchwy u pacjenta ze szkliviakiem.

Więcej na <https://www.youtube.com/watch?v=1t3LVEOR7Gw>. ■